

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei</p>	<p style="text-align: center;">APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapolază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiloase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

PREOTUL.

Scriitorul acestor șire nu are cinstea de a fi preot. Este însă un admirator și amic al preotului nu pentru frumusețea neegalată a funcției preoțești, ci pentrucă între preoți a văzut imaginea vie, multiplicată a eroului.

Tragedia cruntă a neamului românesc din răsăritul și nordul Țării ni-a descoperit exemple nenumărate, de luminoase deși anonime figuri de preoți eroi.

I-am văzut, i-am privit cu ascunsă dar pătimășe dragoste. Părintele Ion Dascălu a venit din Bărlădeni, din sudul Hotinului. Statură mijlocie, figură blândă, în toamna vieții grăește mai mult cu cei doi ochi mici, incolori ca și străfundul adâncurilor. „Am fost preot în Glodosu, mărturisea Sfinția Sa fără a ne privi, din 1914 până la 22 Iulie 1919. Glodosu-i în Ucraina sat mare, curat românesc. Bolșevicii m'au condamnat la moarte de două ori pentru crima de „propagandă religioasă”. Odată am scăpat a doua oră a trebuit să fug. M'a însoțit o mulțime de enoriași până la Nistru pândind cu inima strânsă trecerea mea... acum exact 21 de ani... Și după 21 de ani am trecut Prutul“...

Trebuie să fii tare ca stânca să nu te miște asemenea istorie care închide în scurtimea ei calvarul unui preot cu familie de patru copii între cari doi bacalaureați!

Părintele Dascălu este un preot merituos căci adevărta protoieriei îl arată ca pe unul care a făcut fapte de pastorație adevărată. Fusese doar și condamnat la moarte ca un răsvrăitor pentrucă propovăduia iubirea de oameni a lui Hristos-Dumnezeu.

Privește și dumirește-te cinstit cetitor, spunând și altora, cât poate fi de îndurătoare inima unui preot. Care pe lângă droaia de necazuri, gol doar cu o legătură de haine în mână

păstrează un ton prietenos, cuceritor aș zice plin de optimism.

Acesta-i secretul chemării preoțești. Nu sfatul sau neghioaba noastră înfruntare așternută comod pe hârtie la masa verde a răcoarei din birou! Nici apelul la rigorile Statului pentru... „preoții cari dezertează dela posturile lor”. Căci una-i a vorbi și a scrie și cu totul alta este a făptui.

Dar pentrucă unii ca aceștia s'ar putea socoti „dezertori” de penele măestrilor scribi, iată vin să complectez cu un amănunt tabloul vieții părintelui Ion Dascălu. Parohiile vacante s'au distribuit aproape toate preoților refugiați. Rămăseseră doar câteva de șes — între cari una mai bună — și una de munte. „Alegeți părinte”, l-a încurajat binevoitor părintele referent bisericesc. „Eu sunt obicinuit cu pământu; răspunde Sfinția Sa, dar să consult și cu familia. — Venim doar din părțile sovietelor — adaogând în glumă. Revenit, spune cu capul plecat, „familia zice că îi ajunge cât am pătimit pentru pământ, ar dori o parohie de munte”. Bietul om, dar în aceeași zi am văzut pe unul din copii eșind din camera răcoroasă a Episcopiei și așternând un țol, sta întins la umbra nukului din curte...

Legătura omului cu pământul este mai tare ca orice altă lege din lume. Și românul, popor de păstori și țărani, are această legătură în sângele său.

Ce-l făcea pe preotul Dascălu din Glodosul Ucrainei să stea pe pământ străin înfruntând riscul unei execuții de orice clipă, decât înfrățirea cu poporul acela de români moldoveni ce-și cântă doina singurătății robotind un pământ care este de veacuri al lor. Ce-l făcea alta să treaca după 21 de ani Prutul decât dragostea de Țara românească, în care a adus toată puterea sufletului său călit în necazuri și greutate.

Preoții cu suflete de eroi ni-au dat România de astăzi. Și dacă privim la Franța aflăm că toată răvășirea sufletească la genialul popor fran-

cez se datorește materialismului care s'a cuibărit pe urma alungării Bisericii din viața Statului. Astăzi mareșalul Pétain își reface țara cu concursul nelimitat al Bisericii. Și oare noi, învinși fără războiu, ne putem redresa fără sprijinul Bisericii și cel al devotaților ei slujitori, preoții?

Civilizația bizantină.

De: Prof. C. Rudneanu.

III.

Țările din Orient, Asia-Mică, Siria, Palestina, Egiptul, apăreau în sec. al IV și V-lea ca și adevăratele centre politice, economice, intelectuale și religioase ale lumii civilizate. Știm că Occidentul în sec. al III-lea a devenit teatrul invaziilor și în sec. al V-lea barbarii au format adevărate așezări. Restaurarea imperiului de către Dioclețian și Constantin cel Mare n'a putut să-i dea vigoarea gândirii latine și mutând scaunul imperiului roman la Bizanț, Constantin n'a făcut altceva decât a consacrat în mod oficial predominarea Orientului asupra Occidentului. Imperiul bizantin s'a constituit ca o adevărată forță față de barbaria germanică... și când cultura antică a slăbit în Occident și când viața urbană a slăbit, Orientul se dezvoltă în mod vertiginos pe teren economic și religios. În orașele mari ale Orientului Alexandria, Ierusalim, Antiohia și mai ales Constantinopolul, sunt concentrate toate bogățiile lumii civilizate; Orientalii sunt aceia, cari determină felul de a gândi, ei sunt oamenii Evului Mediu. Pe când Occidentul s'a depopulat de invazie, Orientul și-a păstrat orașele înfloritoare și populate, cari sunt totodată centre însemnate de propagandă creștină. Orientul avea instituțiile „chiar episcopoești“ (orașe episcopale) din timpurile cele mai vechi, ele sunt dovezi vii ale unei expansiuni înaintate ale creștinismului. Occidentul din contră, până în jumătatea sec. al IV-lea îl găsim pe Sfântul Martin „apostolul țaranilor“.

Misionarii orientali au depășit limitele imperiului și în sec. al V-lea bisericile sunt organizate în Armenia, Mesopotania, și la Arabi. În insula Phili, ultimul refugiu al păgânismului protejat de convențiile diplomatice din sec. al V-lea, s'a zidit o biserică în fața templului Isidei. Vitalitatea țărilor din Orient se manifestă în acest timp prin o renaștere a limbilor naționale, coptă, aramaică sau armeană, cari au devenit independente față de greacă, și astfel s'au impus ca și limbi religioase ale Egiptului, Siriei, Armeniei și Persiei.

În Orient astfel iau naștere primile instituțiuni mănăstirești destinate ca să exercite o influență profundă asupra vieții creștine și asupra istoriei Bisericii. La sfârșitul sec. al IV-lea în deșertul Siriei, Nitria și Thebaida sunt populate de coloniile anahoreților, iar mănăstirile pahomiene au deja caracterul unor așezări bine orânduite, cu regulamentele lor, cari s'au răspândit mai târziu în întreaga creștinătate. Dela întemeierea creștinismului, Orientul a cultivat cu predicție știința religioasă, iar secolul IV și V-lea sunt numite pe drept cuvânt „secolele de teologie“, știința teologică și-a ajuns apogeul. Nu numai că ele au produs marii bărbați ai bisericii grecești: Sfântul Atanasie, Sf. Vasile și „cea mai mare lumină a pământului Sfântul Ioan Gură de Aur“, Grigorie de Nazians ș. a. Influența lor a fost puternică asupra părinților din Occident, ca Sf. Hilarios, Sf. Ambrosie, ter. Augustin ș. a. Toți acești teologi ai Răsăritului au fost neînfricați luptători pentru izbânda deplină a Ortodoxiei din Răsărit — și au uimit Apusul prin știința lor. În Orient găsim contraversele dogmatice și multiplicitatea lor ne arată intensitatea vieții religioase, aci se țineau sinoadele ecumenice cele mai multe și compuse majoritatea din episcopi orientali. În elaborarea gândirii religioase nu mai insistăm asupra lui Eusebiu, ale cărui opere au servit ca și cărțile de bază pentru întreg Evul-mediu; în vestita sa „*chronică*“ el stabilește pentru prima dată concordanța dintre istoria profană și cea bisericască (Scriptură) și astfel vor face toate cronicile Evului-mediu. „Istoria sa bisericască a rămas celebră până azi. În secolul al IV și V-lea artă creștină apare în Orient cu caracterele sale principale. Se găsesc în Asia-Mică, Siria, Egipt, în sec. al IV-lea principalele edificii religioase, cari au fost adoptate mai târziu de întreaga creștinătate, mai ales bisericile creștine. În Orient se formează o iconografie religioasă și o decorațiune diferită de cea a ornamentației antice. În acest domeniu se simt — și cele mai profunde reacțiuni naționale contra helenismului, la această sursă vin artiștii întregii creștinătăți pentruca să se inspire.

(Urmează)

Cine e înțelept învață să tacă și să asculte.

Rar ne căim vorbind puțin; foarte des, vorbind prea mult.

Cine își păzește gura și limba, își scutește sufletul de multe necazuri.

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

De Pr. I. Firca.

(Continuare)

Fizica, ramura științelor care tratează despre forțe, operează cu ele atât experimental cât și rațional, fără a ști ce sunt în sine aceste forțe, fără a cunoaște esența lor, acel „*das Ding an sich*“ al lor cum zicea Kant. Iată ce spune în această privință Emil Du Bois-Reymond în vestita lui: „*Über die Grenzen des Naturerkennens*“, ca o ultimă concluzie a acestui studiu: „Inșă față de enigma ce sunt în sine materia și forța și cum ar putea fi concepute, naturalistul trebuie să se declare odată pentru totdeauna adept al devizei la care cu greu se poate renunța: „*Ignorabimus* 1)“.

Și marii fizicieni din vremurile mai noi, cum e englezul James Jeans nu s'au ridicat împotriva acestei formule (ce se bucură de prestigiul unei apreciable vechimi), ei „îndepărtându-se complet de tezele materialiste ale celor din deceniile anterioare“, recunosc că însăși „eticheta matematică nu afirmă nimic despre esența ultimă a lucrurilor 2)“. Mai ales că știința materialistă s'a dovedit incapabilă să dea răspuns potrivit și unor întrebări ca acestea: De unde vine materia, considerată fie ca substrat al manifestărilor energetice ale cosmosului empiric, fie ca stare de condensare a energiei 3). Prin ce complex de neînțelese mișcări poate ajunge această *res extensa* să se transforme în *res cogitans*, să gândească adică, să elaboreze idei? Cine i-a imprimat cea dintâi mișcare, întrucât altă proprietate fundamentală a ei e *inerția*? Cum au apărut diferitele forme de energie cari se pot deosebi astăzi? 4).

Nici *Chimia* care lucrează exclusiv cu *materia* și transformările ei, nu poate preciza ce este acest substrat al operațiilor ei. Kekulé, chimist german, spunea în „*Scopurile și rezultatele științifice ale Chimiei*“ (Bonn, 1878) că „*știința materiei scapă oricărui studiu direct* 5)“.

Mai departe, deși analiza chimică arată substanțele din care sunt alcătuite diferite organe de plante sau animale și cu tot progresul enorm pe care l-a făcut în ultimul timp sinteza în chimia organică, totuși după cum spunea Liebig: „Niciodată chimia nu va isbui să producă în laboratorul său o celulă, o fibră musculară, un nerv, cu un cuvânt o parte organică înzestrată cu proprietățile vieții și cu atât mai mult un organism 6)“.

Chiar *Matematica*, disciplină care din punct de vedere al concluziilor și deducțiilor ei e socotită infailibilă și cea mai superioară dintre științe, pentru întreg edificiul ei cere să fie admise un număr de axiome fundamentale ca aceea că $1+1=2$, sau că partea este mai mică decât întregul, etc. fără a se putea dovedi asemenea lucruri 7). După cum nu se poate preciza și nici măcar defini multumitor ce este „punctul“, această ficțiune matematică, care creiază totuși linia, suprafața și corpul și stă deci la temelia oricărei geometrii 8).

Principii cari păreau altădată a avea baze matematice sigure, azi sunt contestate de savanți de profesiune. Cărți ca aceea a lui H. Poincaré „*La science et l'hypothèse*“ furnizează probe la fiecare pas. Ilustrul savant a arătat într'adevăr că până și în domeniul matematicilor noi trăim în ipoteze și pure convenții 9). Și nu a pregetat de a afirma că însăși posibilitatea științei matematice pare o insolubilă contradicție. Căci dacă nu e deductivă decât în aparență — cum se poate dovedi — atunci de unde perfecta rigoare de care nimeni nu se îndoiește? Iar dacă — dimpotrivă — toate enunțurile ei se pot trage unele din altele, prin regulile logicii formale, cum nu se reduce oare la o imensă *tautologie*, știut fiind, încă dela Aristotel, că silogismul nu ne poate învăța nimic nou 10).

(Urmează)

6) Ap. Econ. A. C. Cosma, op. cit. p. 29; Cf. și Camille Flammarion, op. cit. p. 137 sq.

7) Cf. Bettex, op. cit. pp. 189-190.

8) I. Gh. Savin, op. cit. p. 104.

9) Cf. Dr. Gustave Le Bon: „*L'évolution des forces*“, Paris, 1908, p. 4.

10) Cf. Henri Poincaré: „*La science et l'Hypothèse*“, Paris, Flammarion, 1908 p. 9.

1) Em. Du Bois-Reymond: „*Über die Grenzen des Naturerkennens*“, „*Die Sieben Welträthsel*“ Leipzig 1903, p. 51 cf. p. 83; cf. și: F. Bettex op. cit. p. 191. Pr. Nedelea Georgescu: „*Despre existența lui Dumnezeu*“, în „Bibl. pt. toți“, p. 207.

2) Jos Folliet, loc. cit. p. 697; I. Petrovici, Viesitud. obiectiv. științif. I. c. p. 482

3) Vezi pt. ac. Dr. Gustave Le Bon: „*L'évolution des forces*“ Paris, 1908, în spec. concluziile, pp. 101 sq.

4) Cf. și: Econ. A. C. Cosma: „*Biblia și Știința*“, Adjud 1929 pp. 24, 28. E. Du Bois Reymond, Die sieben Welträthsel, I. cit. p. 83.

5) Ap. Bettex, op. cit. p. 190; Cf. și: Du Bois-Reymond, op. cit. p. 83. Ioan Gh. Savin, op. cit. p. 106; Dr. Vasile Suciu: „*Teologia dogmatică fundamentală*“ vol. I (Apologetică creștină) Ed. II Blaj, 1927, p. 50. Prof. Dr. P. Gruener: „*Wie ist es möglich, dass ein Naturforscher ein Christ sei?*“ Bern, 1905 p. 16.

Vorbăria nesocotită costă vieți omenești
la seama ce vorbești și unde vorbești
Nu știi niciodată cine ascultă

A vorbi este a semăna, a asculta este a culege.

Uniația în Banat până la înființarea episcopiei Lugojului.

(Continuare)

De se vor fi luat aceste măsuri, în totul sau în parte nu se știe, dar din cele vreo 17 parohii câte erau să formeze circumscripția episcopiei din 1738 și 1741 n'a supraviețuit sec. XVIII decât parohia din Timișoara ¹⁾. Cu toate că din anul 1751 Banatul trece sub administrația erarului statului, când de drept și de fapt episcopul catolic era prefectul provinciei, având deci o influență nețărmurită în afacerile interne ale ei ²⁾, totuși la 1765 parohiile uniate dispar, sau cel puțin nici nu sunt de luat în considerare după cum însuși Fr. Griselini constată când scrie: „cu toată râvna neobosită a misionarilor și puternica cooperare a împărătesei uniții sunt atât de puțini încât față de cei neuniți nici nu se pot lua în considerare ³⁾“.

O ultimă încercare de afirmare a uniației în Banat, în sec. XVIII, se face la 1776 prin înființarea unui vicariat uniat la Timișoara dependent de nou înființata dieceză a Orăzii Mari, dar și acest asalt eșuiază ⁴⁾.

La sfârșitul sec. XVIII și începutul sec. XIX se pun în aplicare în Banat două metode noi pentru răspândirea uniației și anume: 1) prelungirea voită a vacanțelor episcopiești dela Arad, Timișoara și Vârșeț și 2) exploatarea mizeriei culturale și materiale a preoților români ⁵⁾; erau principalele puncte din programul de ofensivă unionistă întocmit la Viena în 1777 și desvoltat în 1818 ⁶⁾. În baza acestui punct din urmă la 1815 un funcționar ungar Ignatie Kiralyi din Oravița întreprinse din inițiativă proprie propagarea uniației în jurul Oraviței în parohiile: Varadia, Rusova Nouă, Crușița, Slatina, Nicolinți, Mircovăț și Ciuchici ⁷⁾. Inițiativa capătă în curând sprijinul oficialității interesate și astfel lucrurile promiteau să ia calea cea mai bună.

La 2 Nov. 1815 preoții Sava Savici și Triton Ioanovici iscălesc fiecare separat câte un manifest unionist ⁸⁾ din care însă avea să se aleagă praful, pentru că fiind trădați de către un preot vecin episcopului Vidac al Vârșetului acesta prin mijloace aspre îi face să renunțe la planul

lor nefast ⁹⁾. Insuși campionul uniației de pe vremea aceea, episcopul Samuil Vulcan vine în Banat în chestia aceasta a răspândirii uniației prin acești doi preoți în jurul Oraviței și îl găsim în vara anului 1816 în Timișoara și în Oravița unde ia contact cu Kiralyi pentru a ajuta „la progresul mai nou în afacerea unirii ¹⁰⁾“, dar nu isprăvește nimic.

Tot la 1815 preotul Petrovici din Vinga îi sugerase printr'un memoriu împăratului ideea că Românii din părțile Timișorii nu pot fi câștigați pentru uniație decât prin organizarea temeinică a instrucțiunii pentru ei și prin dascălii lor inclusiv ¹¹⁾.

O nouă acțiune catolicizantă începe la vreo cincisprezece ani după aceea și se încheie cu înființarea episcopiei uniate din Lugoj, apărută aci mai mult din interese politice, după cum însuși mărturisește arhiepiscopul uniat I. Boroș când scrie: „... și interesele politice au pofțit... înființarea diecezei române unite în Banat și dreptul cu reședința în Lugoj ¹²⁾“. Recomandarea episcopului Stanislavici s'a realizat deci întru totul. În curs de vreo 20 ani, între 1830-1850 au trecut la unire în Banat parte din credincioșii din 22 parohii ortodoxe, care s'au constituit în tot atâtea parohii uniate, iar până la instalarea celui dintâiu episcop uniat al Lugojului (1854) s'au mai înființat încă 7 parohii. De aci înainte mișcarea crește cu pași repezi pentru că în acest an să se oprească brusc. Cauza e că Bănățenii scăpaseră de ierarhia sârbească și își aveau acum din nou ierarhia lor națională ¹³⁾. Cu alte cuvinte mișcările de unire din Banat s'au făcut nu din convingere ci din dorința de a scăpa în felul acesta de o stăpânire spirituală străină, socotind că vor găsi scut sub ocrotirea ierarhiei uniate, bieții Români însă nu-și puteau da seama că mare câștig nu rezultă pentru ei din schimbarea confesiunii și nu puteau să vadă că picau din lac în puț.

Nici până azi încă uniația nu stă așa de bine în Banat cum ar dori pentru că după statistica din 1938 episcopia Lugojului deabea numără 9680 suflete ¹⁴⁾.

Pr. Constantin Târziu.

(Sfârșit)

1) Idem o. c. p. 27.

2) Idem o. c. p. 29.

3) Fr. Griselini o. c. p. 161.

4) Almanahul Banatului pe 1929 p. 37.

5) B. O. R. An. LVI p. 795.

6) Ibidem.

7) Idem p. 796 și 799.

8) B. O. R. An. LVI p. 801-802.

9) Idem p. 805.

10) Idem p. 807.

11) Idem p. 804 și 806.

12) Șt. Pop o. c. p. 31.

13) Almanahul Banatului pe 1929 p. 37-39.

14) B. O. R. LXI p. 786 not. 4.

Schimbarea lumii prin Hristos, un argument al Dumnezeirei Sale.

Din scrierile Sfântului Părinte Athanasie, arhiepiscopul Alexandriei † 373¹⁾.

Trad. de Preot Ioan Nicorescu.

„Când a început omenimea să se lapede de idololatrie? Evident, după ce adevăratul Dumnezeu a luat corp omenesc. Când au amuțit sentințele oracolelor eline și ale celor din toată lumea? După ce Mântuitorul a pășit în lume. Când s'a recunoscut și disprețuit că zeii și eroii poezilor sunt și ei niște simpli muritori? Atunci când Domnul a făcut din moarte un trofeu și corpul pe care și l-a luat, din întunerecul mormântului spre o nouă viață l-a reînviat. Când s'a zdrobit turbarea și viclenia diavolului? Atunci, când Cuvântul, puterea lui Dumnezeu, Domnul tuturor fapturilor și a spiritelor rele, s'a milostivit pentru neputința omenească și s'a arătat pe pământ. Când s'au părăsit artele magice și s'au închis școalele magice? Numai după ce Cuvântul dumnezeesc s'a coborât la oameni. Când adevărat s'a dovedit înțelepciunea păgânească nebunie a fi? În acea clipă, când înțelepciunea lui Dumnezeu s'a revelat pe pământ.

Odinioară orbecau oamenii pe fața lumii întregi în întunerecul necunoștinței și afară de idoli n'aveau alt Dumnezeu. Acum aleargă dela capiștele acelor la Hristos, pe care-L adoră ca pe un Dumnezeu și printrânsul ajung la cunoștința veșnicului Tată, care li-e era lor necunoscut... Cine e acel Hristos al cărui nume și ființă toate a întunecat, a cărui putere toate a biruit, a cărui învățătură toată lumea a umplut? La acestea să ne răspundă păgânii, cari cu neputință batjocuri nesocotesc religia noastră. Că dacă Dânsul e om, cum poate un singuratic om să biruie puterea tuturor idoloilor și nouă să ne dedească prin puterea Sa, că aceștia nimic nu sunt?...

În adevăr, care om, care mag, care eucertor, care rege a fost vr'odată în stare să ia lupta cu o nemăsurată mulțime de popoare; toată mulțimea de popoare, toată mulțimea idoloilor,

1) Acest Sf. Părinte e mai ales dogmatist. El scrie peste tot temele sale clar și convingător și le dezvoltă bogat (așa d. p. orat. *(Λογος, carte)* contra gentes I ep. ad Dracont. ep. De sententia Dionysii, orat. c. Arian., orat. c. Apollin., apol. de fuga apol. ad. Const.) Se mai remarcă și prin stil abundent, ca cel de sus în care dezvoltă și caracterizează (un exemplu minunat, orat. I contra gentes c. 35-39. Dovedirea existenței și proriei Dumnezezești — din minunata ordine a lumii). În ce privește erudițiunea sa vezi ep. ad Serap. (Dumnezeirea Sfântului Duh în deosebi c. 6) și argumentațiile sale dogmatice, orat. I contra Arian. c. 23-27, dar mai mult scrierile sale apologetice, cari au fost pentru Sf. Vasile și Grigorie dela Nazians adevărate mine de aur.

oastea diavoloilor, puterea fermecătoriei, toată înțelepciunea păgânească, odinioară obiectul generalei admirări — cine, zic a fost în stare, ca pe toate aceste puteri prin un singur atac să le cucerească, decât acel unul Domn, Dumnezeuul nostru, Cuvântul cel veșnic? Numai el a putut să nimicească toate rătăcirile prin lăuntrica Sa putere luminătoare așa fel că aceia, cari mai nainte se închinau la idoli, aceiași îi călcau sub picioare; aceia cari admirau artele magice, aruncă în foc cărțile de farmece; chiar și aceia, cari au strălucit ca înțelepți și filosofi au preferat umila predică a evangheliei altor înțelepciuni. Și acum au părăsit pe dascăli, cărora le-a adus omagiu; pe Hristos cel odinioară răstignit, de care au răs, acum îl adoră și recunosc înaintea lumii Dumnezeirea Sa. Cu semnul crucii se nimicesc zeii păgânești; dar Mântuitorul cel răstignit se sărbătorește ca Dumnezeu și Fiul lui Dumnezeu. Pe zeii păgânești îi acuză cinstitorii lor de toate răutățile; dincontră oamenii, cari se supun poruncilor lui Hristos strălucesc prin o viață curată. Celce vede în această minunată schimbare a lucrurilor numai un lucru omenesc acela să cerceteze, ca și mai nainte oare oamenii au făcut așa ceva. Dar astfel de fapte văzute nu se pot atribui muritorilor, ci curat numai lui Dumnezeu; cum pot dară necredincioșii să fie așa de orbi, ca pe urzitorul acelorla nicidecum să nu-l recunoască? Aceasta e tocmai așa, ca cineva din lumea văzută, să nu cunoască pe zăbitorul ei, Dumnezeu.

Și precum din puterea Sa, cu care conduce El toate, trebuie să recunoască Dumnezeirea Sa, tot astfel trebuie să recunoască că lucrurile pe cari le-a făcut Hristos, n'au fost omenești, ci fapte dumnezezești, cari dovedesc că e Mântuitorul lumii. O, dacă ar fi cunoscut aceasta muritorii, precum scrie Pavel, n'ar fi răstignit ei pe Domnul mării²⁾. I Cor. 2. 8. (Oratio de incarn. verbi 46, 47, 48 și 53. Migne, P. gr. XXV 177).

2) Un loc paralel, ca dezvoltare a acestui loc ne prezintă acest Sf. Părinte în aceeași cuvântare că din profețiile vechiului Testament și din faptele lui Hristos, a cărui Dumnezeire a fost adevărită iudeilor și apoi încheind: Pentruce nu cunosc și pentruce au dinadins rea cunoștință despre Domnul, a cărui venire pe pământ și care cu atâta bunăvoință om s'a făcut, despre care Scriptura atât de apriat de demult a scris: „Dumnezeu e Domnul și s'a arătat vouă“. (Psalm 117. 27.) „Trimis-a Cuvântul Său să-i vindece“. (Psalm 106. 20.) „Nici trimis, nici înger ci însuși Dumnezeu i-a mântuit“. (Isaia, 63. 9). Cu adevărat ei ni se prezintă ca Acela care zice, că pământul primește lumina dela soare și totuși perzistă în necunoștință negând soarele. Ce mai rămâne aceluia de a face, pe care-L așteaptă? Ca să chime pe păgâni? Pe accia i-a chemat ca să desființeze pe profeți, regi? s'a făcut. Ca să zdrobiască moartea? a fost omorită. Ce ar mai fi de făcut? Ce ar mai avea oi spre a-și motiva necredința lor? (A. a. o. c. 40).

Pelerinaj la Mănăstirea Sfântul Ilie dela Bocșa.

Mulțime de credincioși, dar mai ales femei evlavioase au venit și în anul acesta din mari îndepărtări la izvorul tămăduitor din valea Gordinova, pentru învoire de viață duhovnicească. P. S. Sa părintele episcop Vasile, a ținut și de data aceasta să fie în mijlocul pelerinilor. În dimineața de Sf. Proroc Ilie, era împânzită mulțimea de credincioși, ce priveghia din străjile nopții în jurul Mănăstirii, cu preoții lor, cetindu-le rugăciuni. Prea Sfinția Sa, însoțit de păr. protodiacon T. Roșca este așteptat la poarta Mănăstirii, de obștea Mănăstirii, în frunte cu Prea Cuvioșii protosinceli Eftimie Tănase, Vichentic Mălău și Cuv. Sa păr. Macarie Gușcă, precum și maica stareță Alexandrina Colibaba.

Sf. Liturghie se săvârșește în fața troiței, de lângă Mănăstire de un sobor de 10 preoți fiind pontificată de însuși P. S. Sa. Corul maicelor călugărițe și corul oastei Domnului dela Reșița-română, dau răspunsurile. La Priceasnă, P. S. Sa evoacă vremurile în cari a trăit Sf. proroc Ilie, cel ce a făcut minuni cu ajutorul puterii lucrative a lui Dumnezeu. Când omul se află în strâmtoare mai mare, atunci trebuie să recurgă mai mult, cu toată convingerea lui, la ajutorul bunului Dumnezeu, Căruia se cuvine să-I încredințăm toată ființa noastră. Credința tare a sfântului proroc Ilie a făcut minuni și a rușinat și pe cei mai puternici împărați.

Invoacă binecuvântarea cerească asupra creștinilor, cari ca într-o comuniune sfântă își înălțau rugăciunile către Cer pentru ocrotirea fiilor și soților, cari păzesc granițele Țării și pe Regele lor.

La sfârșit s'a făcut părăstas pentru ctitorii și binefăcătorii sfântului locaș de închinare de acolo.

Se așează apoi piatra fundamentală, ce încheie cu zid documentul de zidire a mărețului lăcaș pentru obștea mare a mănăstirii, ce va deveni, pe lângă un centru spiritual și un centru de industrie românească în Banat. Locuința se zidește după planul D-lui prof. Vladu dela Timișoara și va avea încăperi cu trapeză pentru 30 călugări, și un mare atelier de țesătorie.

Rap.

Natura care nu ne-a dat de cât un singur organ pentru grai, ne-a dat două pentru auz, ca să ne învețe că trebuie mai mult să ascultăm decât să vorbim.

Ș T I R I

P. S. Episcop Dr. Partenie Ciopron, al Armatei, a vizitat ieri Sâmbătă pe P. S. Păr. Episcop Vasile, fiind în trecere cu automobilul prin orașul nostru de reședință.

Miniștrii României invitați de Germania și Italia. Zilele acestea au călătorit la Salzburg domnii ing. I. Gigurtu președintele consiliului de miniștri și Mihail Manoilescu ministru de externe fiind invitații guvernului Reichului german. Miniștrii români vor merge și la Roma fiind invitați și de guvernul Italiei.

Funcționarii publici vor primi dela 1 August salariile sporite. Dl arhitect I. D. Enescu subsecretar de stat la finanțe cu ocazia sărbătoririi de către „federația salariaților publici“ a declarat că este autorizat de către guvernul țării să anunțe că începând dela 1 August 1940 funcționarii statului vor primi salariile sporite potrivit tabelii de armonizare a salariilor din Codul Funcționarilor Publici Regele Carol al II-lea.

Pentru refugiați s'au realizat sume frumoase în următoarele parohii din eparhia noastră și anume: Caransebeș 2000 Lei, Târnova 3410 Lei și Pecenișca 540 Lei.

Se repatriază Germanii din Basarabia? Ziarele din Capitală aduc știrea după care Germania intenționează să ducă în țară pe toți nemții din Basarabia și Bucovina de Nord. Aceștia ar fi în număr de 75-80.000 fiind stabiliți între români de prin anii 1814 și 1842. Ziarele adaogă că ei vor fi repatriați „curând“. Lucrul pare a fi deci sigur și nu trebuie să ne mai dea de gândit.

Revistă nouă: Arma Cuvântului. Așa se intitulează organul oficial al Episcopiei militare. Al doilea număr ne-a sosit și nouă; putem să mărturisim sincer că revista răspunde tuturor așteptărilor. P. S. Partenie Episcopul militar, care a reorganizat temeinic clerul militar, complectându-l și primenindu-l cu elemente de valoare, a pus și baza unui organ de comunicație spirituală între acest cler, precum și între clerul militar și lumea bisericască cealaltă. Salutăm cu bucurie pe noul confrate și-i urăm isbândă deplină.

Mulțumită publică. În numele comunei bisericesti din Putna subsemnatul preot aduc sincerile și călduroasele mulțumiri credinciosului Luca Panduru prim-epitrop la sf. biserică din Putna pentru daniile făcute și anume: Un rând de ornate cu 6000 lei, un baldachin cu 5000 lei și o cruce de peatră în țarină unde eșim cu sfânta litie cu 2000 lei.

Bunul Dumnezeu să-i răsplătească pentru aceste mărinimoase daruri. *Preot Ioan Vladu.*

Roma despre vizita oamenilor de stat români. Roma (Centropa - Pres). Preșa din Roma declară că vizita iminentă pe care oamenii de stat români o va face în Germania și Italia dovedește că „politica României se adaptează la realitatea concretă a Axei“. Cercurile politice sunt în general de părere, că discuția chestiunilor în suspensie între România, Ungaria și Bulgaria intră acum în faza sa decisivă și că se poate conta pe un aranjament definitiv. Vizitele miniștrilor balcanici pot fi considerate ca o etapă pentru destinderea și redresarea Sud-Estului european, începute de puterile axiale.

Note oficiale

Nr. 3827 B. 1940.

Se publică concurs pentru primirea de studenți în Academia noastră teologică din Caransebeș pe anul școlar 1940-41, cu termen de 15 Septembrie a. c.

Cererile sunt a se înainta Consiliului eparhial prin Oficiile protopopești până cel mult la 15 Septembrie a. c., anexându-se următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Diploma de bacalaureat.
3. Certificat de moralitate dela Oficiul parohial, vizitat de către Oficiul protopopesesc.
4. Declarația părinților sau a tutorelui că vor suporta toate cheltuielile cu întreținerea petentului în Internatul Academiei teologice.

Se observă că toți studenții Academiei teologice ai căror părinți nu locuiesc în Caransebeș, sunt obligați să locuiască în internat și până cel mult la 31 Decembrie a. c., fiecare student va trebui să-și procure uniforma (reverendă).

Se mai observă apoi, că studenții cu slabe mijloace materiale, dar cu purtarea bună și notați bine la studii, vor putea primi ajutoare (burse), ce se vor urca până la întreținerea gratuită în Internatul teologic. Aceste ajutoare se vor vota însă numai după înscriere.

Caransebeș, la 15 Iulie 1940.

Episcopul: Consilier referent:
† Vasile   Romul G. Ancușa

Nr. 3793 Sc, 1940.

Condiții de primire în școala de cântăreți bisericești.

Se aduce la cunoștința celor interesați că cererile pentru primirea în școala de cântăreți bisericești se înaintează Consiliului eparhial din Caransebeș până la 30 Septembrie a. c.

Cererile timbrate, se înaintează prin Oficiul parohial, însoțindu-le cu următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Certificatul de absolvire a cursului primar.
3. Certificat de moralitate, eliberat de Oficiul parohial și
4. Certificat de sănătate.

Comunicăm spre orientare că în școală se primesc tineri cu vârsta între 15—25 ani.

Toți elevii înscriși vor locui în internatul școlii.

Taxa de întreținere în internat este de Lei 4800, care la nevoie va fi majorată.

Taxa aceasta se achită în trei rate egale, anume: I-a la înscriere, a II-a la 10 Ianuarie 1941, iar a III-a la 10 Martie 1941.

Absențele de boală, concentrare etc., nu scutesc dela plata întregii taxe, care este anuală, împărțită fiind în rate numai pentru motivul înlesnirii de plată.

Elevii vor aduce cu sine rufăria de pat și tot ce se cere la o școală cu internat.

Caransebeș în 15 Iulie 1940.

Episcopul:

† Vasile

Consilier referent:

Nicolae Cornean

Concurs

Nr. 1021 ex 1940.

În baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 3050 B ex 1940, din 31 Mai, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecezană, pentru postul de preot la parohia **Cărbunari** de clasa I-a, din comuna Cărbunari, deocamdată cu filia Stinăpări, protopresbiteratul Bisericii-albe, devenită vacantă pe urma pensionării preotului Ioan Groșșianu.

I. Beneficii:

1. Sesiunea parohială în estensiune de 6 jughere
2. Subvenție dela U. D. R. în prezent 15.000 Lei anual.
3. Birul parohial uzitat.
4. Veniturile stolare uzitate.
5. Casa parohială cu grădina și supraedificatele economice necesare.

II. Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, intrucât vor avea cvalificațiunea cerută pentru parohii de clasa I-a,

precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-și înainteze cererile, adresate Consiliului parohial ort. rom. din Cărbunari, prin Prea On. Oficiu protopresbiterial al Bisericii-albe.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoaștințare a P. On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminică sau sărbătoare în Sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, tipic și cântare, însă nicidecum în ziua de alegere.

Cărbunari, la 9 Iunie 1940.

Ilie Crivăucea m. p.

Matci Roșian m. p.

adm. parohialpreședinte

secretar

În conțelegere cu Oficiul protopresbiterial.

Răcăjdia, la 11 Iunie 1940.

Ioan Oravișan

3—3

protopresbiter

No. 19/1940 exh.

DECIZIUNE.

Di Leo Pető, judecător în retragere, prin deciziunea Camerei Notarilor publici din Timișoara, cu No. 216/1940 e. n. p. din 10 Iulie 1940, este delegat pe timp nedeterminat ca substitut al d-lui Gheorghe Repede, notar public din Caransebeș. Di Leo Pető a depus jurământul legiuit, în calitate de substitut de notar public, în ziua de 20 Iulie 1940 în fața acestui Tribunal.

Președinte, *Const. Sgâvêrdea*. Grefier, *V. Miculescu*.

Caransebeș, la 22 Iulie 1940.

Gh. Repede
notar public.

„PÂRVOVANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII CA SOCIETATE PE ACȚII ÎN PÂRVOVA.
Înscris în Registrul Bancar Nrut 16 din 1935.

Bilanț semestrial la 30 Iunie 1940.

ACTIV. Cassa: numerar efectiv 88.648. Portofoliul de titluri: Acțiuni necontate la bursă Val. nom. 50.000: 28.300. Plasamentul fondului de rezervă: Efecte publice garantate de Stat Val. nom. 15.000: 12.950. Portofoliul de scont, plătit în țară: Cambii fără garanții speciale în portofoliu 315.000. Creanțe în conversiune conf. legii din 7 Aprilie 1934: a. în portofoliu, cota rămasă 1.377.479. b. reescontate la bănci, cota rămasă 437.165. Mobilier 1. Cheltuieli de administrație: a. salarii și indemnizații 12.000. b. diverse 14.826. Dobânzi plătite: a. la depuneri 6010. b. la cont curent 1908. Total lei 2.294.287.

PASIV. Capital social 605.000. Fond de rezervă statutar 159.000. Fond de amortisment 265.000. Fondul Zaharie Miulescu 100.000. Diferințe de curs nerecalizate la portofoliul de titluri 28.299. Depuneri spre fructificare

din țară: a. cu livrete de economii nominative, dar plătile la purtător 314.154. b. depuneri vechi nereclamate 10.000. Credite, din țară 103.970. Angajamente de reescont: în conversiune, la bănci, cota rămasă 437.165. Efecte de plată: în țară 200.000. Dividende nereclamate 12.398. Dobânzi încasate 40.553. Venitul portofoliului de titluri 1100. Beneficii diverse 17.648. Total lei 2.294.287.

Conturi de ordine:

DEBIT: Cauțiuni statutare 110.000.

CREDIT: Deponenți de cauțiuni statutare 110.000.

Pârvova, la 30 Iunie 1940.

I. Tătaru ss. președintele consiliului de administrație.
Pentru contabilitate: *Zaharia Miulescu* ss. director.

Nr. 8763/1940. Tribunalul Caransebeș, județul Severin, ca instanță comercială. Prezentul bilanț semestrial se visează de NOI în conformitate cu dispozițiunile art. 10 din legea comercială bancară spre a fi publicat în Buletinul Oficial Bancar.

Caransebeș, 18 Iulie 1940.

Judecător-raportor al firmelor: *Dr. Const. Sgâvêrdea* ss.

L. S.

Grefier: *I. Dănuș* ss.

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 876/1940.

Un Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritoarea firma Banca Banatului din Caransebeș contra urmăritului Bauer Iosif și soția sa Gairing Maria dom. în Ohababistra, la cererea urmăritoarei.

Judecătoria ordonă.

Licitațiune execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX. din 1881, asupra imobilului înscris în cf. a comunei Ohababistra din circumscripția Tribunalului Caransebeș Nr. cf. 894. No. de ord. A I 1-2 No. top. 557/7 Groapă în Câmpu 307 stp. No. top. 557/8 Două case și curte în Câmpu 154 stp. Prețul de strigare 60.000 Lei, pentru încasarea creanței de 20.000 Lei capital, interese legale dela 25 Ianuarie 1939, cheltuieli de proces și de executare de 4814 Lei și 1230 Lei fixate până acum și cheltuieli de 366 Lei, fixate acum pentru cererea de licitațiune;

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **16 August anul 1940 ora 10** la Primăria comunei Ohababistra.

Caransebeș, la 16 Mai 1940.

Judecător **Leo Pető**.

D. Lăzărel dir. c. f.

Prețul lumânărilor
de ceară a scăzut la
350 Lei kilogramul.